

står inom densamma, aftager kronan och sätter den på en af flickorna, hvilken då tros blifva den, som skall träda i brudstol näst efter henne.

BRUDFOLK, n. 5. Se *Brudpar*, *Bröllopslag*.

BRUDFRÄMA, f. 1. (af *Främja*) Ogift qvinna, som tillhandagår bruden före bröllopet med biträde att sätta bo, samt under sjelfva bröllopet. Kallas äfv. *Brudsäta*. [*Brudfrämma*.]

BRUDFÄRD, c. 5. Brudens följe, när hon föres till kyrkan, för att vigas. Äfv. *Brudskara*.

BRUDGUM, m. 2. pl. — *gummar*. (af *Brud* och gamla ordet *Gumi* (uttalas *Gumme*), man). Benämning på en man vid det tillfälle, då han med högtidliga ceremonier förenas till äktenskap med en qvinna (*Brud*).

BRUDGUMSSKJORTA, f. 1. Fint utsydd skjorta, som brudgummen på bröllopsdagen begagnar.

BRUDGÅFVA, f. 1. Benämning på de gåfvor, dem gästerna, under bröllopsmåltiden, skänka bruden. — *Syn.* *Brudskänk*, *Bröllopsgåfva*.

BRUDGÅRD, m. 2. Se *Bröllopsgård*.

BRUDHUS, n. 5. Se *Brölloppshus*.

BRUDKAMMARE, m. 5. o. 5. Det rum, der bruden och brudgummen sofva första natten efter vigseln.

BRUDKLÄDNING, f. 2. Den klädning, som bruden bär på sin bröllopsdag.

BRUDKRANS, m. 2. Krans, vanligtvis af myrten, som en brud bär på huvudet till prydnad.

BRUDKRONA, f. 1. Krona, vanligtvis af förgylt silfver, som en förut ogift qvinna, då hon är känd för ärbarghet och dygd, äger rätt att bära på sin bröllopsdag.

BRUDKÖP, n. 5. Äktenskapsaftal, hvarvid fästmannen förband sig att till giftomannen erlagga ett visst belopp i penningar, varor, boskap, m. m.

BRUDMESSA, f. 1. Fordom bruklig messa, som sjöngs vid bröllop.

BRUDPAR, n. 5. Brud och brudgum.

BRUPELL, m. 2. Fyrkantigt täcke af kostbart tyg, numera vanligast en större schal, som af fyra ogifta personer hålles öfver brudparet under vigseln, då presten läser välsignelsen öfver dem.

BRUDPIGA, f. 1. Se *Brudtärna*.

BRUDRIDDARE, m. 5. Benämning på de unga ogifta män, som vid bondbröllop rida näst framför brudvagnen, på färden till och ifrån kyrkan.

BRUDSKÅRA, f. 1. Se *Brudfärd*.

BRUDSKATT, m. 5. Se *Hemgift*.

BRUDSKRIFT, f. 3. Se *Bröllopskrift*.

BRUDSKRUD, m. 5. En bruds klädnad och prydnader under bröllopshögtiden.

BRUDSKÄNK, m. 5. Se *Brudgåfva*.

BRUDSLÖJJA, f. 1. Slöja, som en brud begagnar vid vigselceremonien och vid brölloppshögtidigheterna.

BRUDSMYCKE, n. 4. Smycke, hvarmed en brud är prydd.

BRUDSTASS, m. 5. (prov.) *Brudskara*.

BRUDSTOL, m. 2. En bred stol (äfv. kallad *Brudbänk*), hvari fördomdags brudparet satt, medan vigseln förrättades.

BRUDSVEN, m. 5. pl. — *svenner*. Benämning på de ogifta unga män, som vid bondbröllop rida på sidorna om brudvagnen, under färden till och ifrån kyrkan.

BRUDSÄNG, f. 2. Säng, hvaruti brudparet sofver, första natten efter vigseln. — *Syn.* *Brudbädd*.

BRUDSÄTA, f. 1. Se *Brudfräma*.

Anm. Ordet härleder sig sannolikt af *Sät*, vänlig, tillgifven, och betyder således egentligen: Brudens vän.

BRUDTAL, n. 5. Se *Brölloppstal*.

BRUDTÄCKE, n. 4. Täcke, som är utbredd öfver brudsängen.

BRUDTÄRNA, f. 1. Benämning på de unga flickor, som på bröllopsdagen utgöra brudens sällskap och betjening, samt på aftonen föra henne till brudkammaren. — *Syn.* *Brudpiga*.

BRUDVAGN, m. 2. Den vagn, hvaruti bruden åker, när hon föres till kyrkan, för att vigas.

BRUDVIGSEL, m. 2. sng. Den kyrkliga ceremoni, hvarigenom en man och en qvinna högtidligt genom presten förenas till äktenskap.

BRÜDVISA, f. 1. Se *Bröllopsång*.

BRUK, n. 5. 1) Nyttjande. *B-et af ull till strumpor, af ett läkemedel emot en sjukdom. Göra b. af något. Göra ett godt, ett dåligt b. af sina rikedomar. B-et af detta ord är sällsynt.* — *Syn.* *Brukande*, *Brukning*, *Nyttjande*, *Begagnande*, *Användande*, *Användning*. — 2) Häfдание af jord. *Jorden på hemmanet är i godt b.*, är väl skött, häfdat. *Lägga, vara i b.*, häfdas. *Lägga i b.*, upptaga och odla. *Hvarje särskilt b.*, man ger en åker, hvar särskilt gång, man brukar den. *Första, andra b-et.* — Ingår i sammansättningarna *Åkerbruk*, *Jordbruk*, *Vexelbruk*, *Cirkulationsbruk*, *Gårdsbruk*, *Hemmansbruk*, *Sambruk*, *Hälfstenbruk*. — *Syn.* *Brukning*. — 3) Allmänt vedertaget sätt, allmänt nyttjande af något. *Det är ett gammalt, nytt, allmänt b.* *B. af tyll, spetsar, blonder. Det är b-et der i landet, der i staden, der på orten, i Frankrike. B-et fordrar det, vill så hafva det. Efter gammalt b. Vara, komma i b. Komma ur b.*, blifva obruklig. *Vara ur b.*, vara obruklig. — *Syn.* *Vana*, *Sedvana*, *Sed*, *Sätt*, *Mod*, *Bruklighet*. — 4) Inrättning, der råämnen förarbetas (brukas) i stort till fabriks- och manufakturvaror, isynnerhet sådan, till hvars drifvande eld- och vattenverks erfordras, och företrädesvis en verkstad, hvarvid stång- eller smidt jern af alla slag tillverkas. — Ingår i en mängd sammansättningar, såsom: *Alun-*, *Beck-*, *Glas-*, *Messings-*, *Svafvel-*, *Socker-*, *Tegel-*, *Porslins-*, *Krut-*, *Jern-*, *Stångjerns-*, *Styckebruk* m. fl., hvilka alla ses på sina ställen. — 5) Se *Murbruk*.

BRUKA, v. a. 1. 1) Nyttja. *Man b-r allmänt läder till skodon. B. siden till kläder. B. blommor i häret. B. hatt, mössa, schallet på hufvudet. B. snus, tobak, brännvin*, hafva den vanan att snusa, röka eller tugga tobak, suppa brännvin. *B. peruk*, vara van att bära peruk. *B. medikamenter, diet*, intaga läkemedel, iakttaga diet. *B. ett ord i god bemärkelse. Detta ord b-s nu iche mera, b-s föga, blott i skämtsam stil. B. något till sin nytta, fördel, skada. B. någon som läkare*, alltid, när så behöfves, begagna någon viss läkares vård. *Det b-s så*, bruket är sådant. *Det b-s iche i Sevrige. B. sitt förstånd, sitt förnuft*, i sitt handlingssätt låta leda sig af sitt förstånd, ej följa dåliga ingifvelser af menniskor eller af egna begär. *B. allvar*, med allvar gripa sig an med något; äfv. visa allvar emot någon. *B. list, våld. B. mun på någon*, skymfa, öfverhopa med skällsord. *Låta b. sig till något*, för penningar, af slem vinning, dåliga bevekelsegrunder biträda någon i utförandet af någonting vanhederligt. — *B. till*, bruka något (vanligtvis⁴ nytt), tills det med lätthet kan